

PEDAGÓGUSOK A KÖZÉLETBEN

Többször felvetődik a kérdés, hogy a mai modern világban lehet-e és egyáltalán szükséges-e a pedagógust a régi néptanítóhoz hasonlóan polihisztorrá képezni? A leghatározottabban nemmel felelhetünk; nem is lehet és nem is szükséges. Ennek ellenére azt látjuk, hogy a munkák sokféleségét kívánják a pedagógusoktól.

Évekkel ezelőtt felmérést készítettünk hét városi, három falusi, hat tanyaközponti iskola tanterületének órán és iskolán kívüli munkájáról. A társadalmi munkának csodálatos sokasága tárult elénk.

A pedagógus az iskolában nevel, tanít. Az úttörőszervezetben való aktív munkálkodás nemcsak iskolai feladat és nem csupán egyszerűen az ifjúság támogatása, hanem komoly társadalmi kötelezettség. Gondolunk itt egyéb dolog mellett az ős- és rajvezetésen kívül a technikai, műszaki, művészeti és más szakkörök és csoportok irányítására, az ifjúsági klubok szervezésére és vezetésére. Az ma is mindenki számára természetes, hogy a tanító és a tanár olyan bizottságból mint gyermek- és ifjúságvédelmi bizottság, pályaválasztó tanács, községi és városi művelődési állandó bizottság stb.-ből nem hiányozhat. Az is természetes, hogy a város, a falu, s az iskola ünnepeit a pedagógus szervezi és rendezi, hogy a felnőttek esti és levelező iskoláinak ő az oktatója, hogy nyelvtanfolyamokat szervez és oktat, hogy KRESZ-t tanít és LÉGŐ előadásokat tart, hogy népi ülnök a bíróságon, tüzoltókat gyakoroltat és jegyzője a vadásztársaságnak. Sokan tanácsstagok és tömegszervezeti vezetők, és még nem szözlöttünk arról, hogy közülük nem egy eljut a helység legmagasabb funkciójáig és mint párttitkár irányítja, igazgatja és neveli a falu, vagy a város népét. Ezre kell vennünk, hogy az általunk oktatott és nagy gonddal képzett tanítók és tanárok a közéletet irányító tanácsokban, tömegszervezetekben és egyéb kulturális intézményben nem az egyszerű, a kényelmesebb tagság helyét foglalják el, hanem a sok gondot jelentő, időt és fáradságot igénylő felelős vezető posztján dolgoznak." A mi törekvésünk az, hogy a becsületos feladat teljesítés a szocialista demokráciának megfelelő közéleti aktivitással párosuljon." (Aczél György: A Párt ifjúságpolitikájának néhány kérdése. Előadói beszéd a MSZMP. K. B. 1970. február 18—19-i ülés.)

Azonban mindez együttesen sem jelent polihisztorságot. Jelenti azonban azt, hogy ahol a felszabadulás előtt néhány tanító tanított, ma huszan-harmincan is tanítanak, s nemcsak tanítók, hanem általános és középiskolai szaktanárok is. Tehát a régebben egy emberre eső munka mennyiségileg megoszlik, minőségi elosztásban pedig a megfelelő szaktanár irányítása alá kerül. Ugyanakkor arra is fel kell

figyelnünk, hogy a technika és a tudomány gyors fejlődése, az e fejlődésből adódó új lehetőségek s az ezek következtében előálló változások és társadalmi elvárások állandó jelleggel új és új feladatok megoldására kényszernek. Ez végeredményben azt jelenti — s ezt igazolja a pedagógiai irodalom, a szakfolyóiratok, a folyóiratok, a napilapok s természetesen saját tapasztalataink is —, hogy a társadalom a ma pedagógusától olyan közéleti személyiséget igényel, aki a szocializmus építésében, annak sokrétű és bonyolult folyamatában kisebb-nagyobb mértékben felelősségteljes vezető. „Ha ehhez hozzátesszük azt a tényt, hogy az iskola falai a nevelő-munka szempontjából is kitágultak és a tanítási órák, a szaktárgyi oktatással együtt végzett nevelőmunkán ül az ifjúsági mozgalom, a gyermekvédelmi intézmények, a diákotthonok, majd külön a napközi otthonok, a tanulmányi kirándulások, sőt a szabadidő is az ifjúság nevelésének fontos színtere.” (Miklósvári Sándor: A pedagógus hivatás és a pedagógus képzés. Köznevelés, 1970. 3.)

A társadalmi elvárások tehát sürgetnek egy bizonyos szemléletváltozást, amely egész társadalmunkkal megláttatja, hogy az iskola az életnek nem mellékterülete, hanem egyik legfontosabb az életre előkészítő műhelye. Tehát az oktató-nevelő munkának ki kell lépnie izoláltságából, szélesebb horizontúvá kell válnia és az étellel a legszorosabb kapcsolatot kell teremtenie.

A Módszertani Közlemények szerkesztősége ehhez a munkához kíván a pedagógusoknak segítséget nyújtani. Ezért nyitja meg e számban új rovatát: „Pedagógusok a közéletben!” címmel.

A rovat elképzelt és javasolt tartalma:

- hasznosítható elméleti cikkek, könyvek ismertetése;
- gyakorlati tapasztalatok közlése, közkinccsé tétele;
- az iskola és a közművelődés kapcsolatának segítése;
- a továbbképzéshez szükséges anyag ismertetése;
- a képzés problémáinak megtárgyalása;
- egyéb, a közéletben tevékenykedők érdeklődésére számotartó cikkek, tanulmányok közzététele.

A rovat akkor tölti be hivatását, ha az érdekeltek olvassák, ha ők írják. A rovat témáiban jelölt elméleti és gyakorlati munkát értelmező és magát a gyakorlatot ismertető, bátran kezdeményezni merő és tudó közéleti személyiségek szereplését és munkáját kívánjuk tehát támogatni. Ehhez a munkához adunk és kérünk segítséget.

Dr. Waldmann József